

Merk: Eksamenstiden er 5 timer. Ekstratiden på 15 minutter er *kun* ment for å digitalisere håndtegninger og/eller laste opp filer.

Oppgavesettet består av to oppgaver med deloppgaver. Alle skal besvares.
Oppgave 1 og 2 vektet likt.

Oppgave 1

- a) Gi en vurdering av om brutto nasjonalprodukt er et godt mål på et lands velstand.
- b) Forklar hvorfor multiplikatoren i en Keynes-modell er større enn 1.
- c) Hvordan påvirker sentralbanken pengemengden?
- d) Phillips-kurven viser en negativ sammenheng mellom inflasjon og arbeidsledighet. Ut fra økonomisk teori, hva kan forklare denne sammenhengen?
- e) Land A og land B kan begge produsere to varer X og Y. Arbeidskraft er eneste produksjonsfaktor i begge land. I land A kreves det 10 og 20 enheter arbeidskraft for å produsere hhv. én enhet av vare X og én enhet vare Y. I land B kreves det 40 og 30 enheter av arbeidskraft for å produsere hhv. én enhet av vare X og én enhet av vare Y.
  - i) Hvilket land har absolutt fortrinn i produksjonen av X og Y? Begrunn svaret.
  - ii) Hvilket land har komparativt fortrinn i produksjonen av X og Y? Begrunn svaret.
  - iii) Vil handel mellom disse to landene lønne seg for begge land? Begrunn svaret.
- f) Drøft argumenter for og mot frihandel. Vil utbruddet av koronapandemien kunne ha betydning for vektleggingen av argumentene?

Oppgave 2

- a) Forklar kort, og uten bruk av figurer, hva vi forstår med marginalinntekten og marginalkostnaden til en bedrift.
- b) Forklar kort, og uten bruk av figurer, sammenhengen mellom bedriftens marginalinntekt og produktpris og hvordan denne avhenger av markedsform.
- c) Forklar kort hva vi forstår med marginal betalingsvillighet og forklar kort sammenhengen mellom marginal betalingsvillighet og konsumentenes marginale nytte av godet.

Undersøkelser gjort på oppdrag av NOU 2011: 4 «Mat, makt og avmakt» viser høy konsentrasjon og mulige konkurranseutfordringer på tilbudssiden i flere markeder for norskproduserte matvarer, som for eksempel i markedene for pølser og kjøttdeig/farser. Nortura, som er et samvirke for norske bønder, er den største produsenten i disse markedene.

Du skal i det følgende anta at Nortura har makt til å påvirke prisen i markedet for pølser.

- d) Hvilke forutsetninger må være oppfylt for at bedriften skal ha slik markedspekt? Begrunn svaret.
- e) Sett opp en figur som illustrerer hvordan bedriften bestemmer pris og kvantum. Gi også en redegjørelse for bedriftens tilpasning.

Konkurransetilsynet har ved flere anledninger uttrykt bekymring for konsentrasjonen på tilbudssiden i markedene Nortura opererer i.

- f) Hva er mulige årsaker til konkurransetilsynets bekymring? Forklar verbalt og grafisk.

Tenk deg i det følgende at Nortura mister markedsandeler og at markedet kan karakteriseres som et frikonkurransemarked.

- g) Forklar og illustrer grafisk hvordan pris og omsatt kvantum blir bestemt i firkonkurransemarkedet. Hva er viktige forskjeller sammenlignet med markedsformen i oppgave d)? Forklar hvorfor markedsformene gir disse forskjellene.
- h) Næringsministeren beslutter å fjerne alle importrestriksjoner på pølser. Hvordan vil dette påvirke markedspris og mengde pølser omsatt i Norge sammenlignet med g)? Hvem vinner og hvem taper på at importrestriksjonene fjernes? Diskuter.